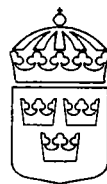

Kulturutskottets yttrande

1992/93:KrU10y

Radioprogramverksamhet till utlandet

1992/93
KrU10y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 9 mars 1993 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över följande motioner om radioprogramverksamhet till utlandet, nämligen motionerna 1992/93:U302, 1992/93:U304, 1992/93:U311, 1992/93:U320 och 1992/93:U324.

Utskottet

Efter förslag av regeringen fattade riksdagen våren 1992 beslut om villkor och riktlinjer för företagen inom den dåvarande Sveriges Radio-koncernen under avtalsperioden den 1 januari 1993—den 31 december 1996 (prop. 1991/92:140, bet. 1991/92:KrU28, rskr. 1991/92:329). Då den nya avtalsperioden inleddes slogs Sveriges Riksradio AB och Sveriges Lokalradio AB samman till ett nytt radiobolag, Sveriges Riksradio AB (SR). Radio Sweden är en enhet inom SR som svarar för radioprogramverksamheten för utlandet.

I den proposition, som låg till grund för riksdagsbeslutet, föreslogs att riksdagen skulle godkänna vad i propositionen förordats i fråga om public service-företag i vad avsåg riktlinjer för Radio Swedens verksamhet under avtalsperioden. Vidare bereddes riksdagen tillfälle att ta del av vad i propositionen anförts om ekonomiska förutsättningar för Radio Sweden.

Regeringen föreslog i fråga om riktlinjerna att Radio Swedens kostnader för verksamheten skulle täckas genom anslagsmedel som staten skulle ställa till förfogande för det nybildade radiobolaget, dvs. SR.

Vidare föreslogs bl.a. att Radio Swedens radiosändningar till utlandet skulle ge dels svenskar som befinner sig utomlands, dels utländsk publik möjlighet att få information om och upprätthålla kontakt med Sverige.

Riktlinjerna överensstämde med gällande praxis under den förra avtalsperioden, då Radio Sweden formellt utgjorde en del av Sveriges Riksradio AB.

I propositionen anfördes att de ekonomiska förutsättningarna för Radio Sweden överensstämde med vad chefen för Utrikesdepartementet föreslagit i 1992 års budgetproposition.

Utrikesutskottet bereddes tillfälle att yttra sig i ärendet men fann — efter att ha tagit del av propositionen och motionerna — ej anledning att avge något yttrande.

Kulturutskottet föreslog i sitt av riksdagen godkända betänkande att riksdagen skulle godkänna riktlinjerna och lämna utan erinran vad som anförts i propositionen om de ekonomiska förutsättningarna för Radio Sweden.

Beträffande innehållet i det avtal som träffades mellan staten och SR om villkor för SR:s rätt att sända radioprogram under avtalsperioden kan nämnas följande.

I 3 § anges att SR skall sända ljudradioprogram i fyra rikstäckande kanaler, varav en kanal även skall ha regional täckning, samt utföra tilläggstjänster i den utsträckning som behövs för programverksamheten. Vidare anges bl.a. att SR skall sända ljudradioprogram avsedda för mottagning i utlandet. I 17 § stadgas bl.a. att SR:s program för sändning till utlandet skall ge dels svenskar som befinner sig utomlands, dels utländsk publik möjlighet att få information om och upprätthålla kontakt med Sverige. Programmen bör ge kunskap om Sverige och bidra till förståelse av det svenska samhället. I 31 § anges att staten ställer medel till SR:s förfogande för verksamheten.

Avtalet innehåller inte någon bestämmelse som motsvarar den punkt i de av riksdagen godkända riktlinjerna för verksamheten vari anges att Radio Swedens kostnader för verksamheten skall täckas genom anslagsmedel som staten ställer till förfogande för det nybildade radiobolaget, dvs. SR.

I årets budgetproposition föreslås en väsentlig nedskärning av resurserna under anslaget D 2. Radioprogramverksamhet för utlandet (bil. 4 s. 196—199). Mot denna bakgrund tas i en rad motioner upp frågan om finansieringen av Radio Swedens verksamhet.

I motion U302 (fp) föreslås att regeringen skall lägga fram förslag om hur finansieringen av Radio Swedens verksamhet skall kunna tryggas (yrkande 2). Motionärerna anger som en finansieringsmöjlighet att täcka en del av kostnaderna med medel som tas in genom TV-avgiften. Motionärerna framhåller bl.a. att sändningar till svenskar som befinner sig utomlands knappast är av mindre public service-karaktär än sändningar till svenskar som befinner sig i landet.

Med anledning av detta motionsförslag vill kulturutskottet redovisa följande.

Föredragande statsrådet anförde i proposition 1991/92:140 att det — för att ge public service-företagen så goda planeringsförutsättningar som möjligt — var viktigt att ange vilka resurstillskott resp. rationaliseringskrav som företagen hade att räkna med inför den nya avtalsperioden, nämligen den period som började vid årsskiftet (prop. s. 79). På förslag av kulturutskottet godkände riksdagen regeringens förslag som innebär följande. Medelstilledningen till public service-företagen värdesäkras med utgångspunkt i ett särskilt index. Företagen får för

åren 1993—1995 en reformram om 150 miljoner kronor per år. Det ställs ett rationaliseringskrav om 100 miljoner kronor för vart och ett av åren 1993 och 1994. De medel som frigörs genom ytterligare rationaliseringar får behållas för reforminsatser.

De medel som inflyter genom uttag av TV-avgifterna tillförs ett rundradiokonto. Efter årliga beslut av riksdagen om medelstilldelningen till public service-företagen överförs medel från detta konto till public service-företagen. Enligt den fördelningsnyckel som fastställdes förra året skall 34,31 procent av det tillgängliga beloppet anvisas SR. För år 1993 har SR i enlighet härmed anvisats 1 462,7 miljoner kronor (i 1990 års prisläge).

Utöver nämnda belopp för den allmänna programverksamheten tillförs SR under år 1993 52 709 000 kronor för radioprogramverksamhet för utlandet (anslaget D 2 på utrikeshuvudtiteln). Återstoden av de medel som riksdagen anvisat under ifrågavarande anslag för sådan programverksamhet avser kapitalkostnader för vissa sändare.

Kulturutskottet gör följande bedömning.

Ett initiativ från riksdagen om överväganden rörande finansiering, helt eller delvis, av SR:s utlandssändningar med TV-avgiftsmedel — i stället för med medel som anvisas över statsbudgeten — skulle innebära att riksdagen redan några månader efter den nya avtalsperiodens ingång aktualiserade en ändring av de riktlinjer som en enhällig riksdag förra våren slog fast i fråga om finansieringen av Radio Sveriges verksamhet. Kulturutskottet anser att detta inger betänkligheter.

I sammanhanget måste vidare följande beaktas. Om SR inte skulle få kompensation för bortfallet av medel anvisade över statsbudgeten genom en motsvarande ökning av resurserna i form av TV-avgiftsmedel, skulle en konsekvens av en sådan ändring av riktlinjerna som ovan åsyftas bli att SR för sin allmänna programverksamhet kommer att ha mindre resurser än vad riksdagen förra våren fann motiverat. Utskottet kan inte acceptera en sådan nedskärning av resurserna till SR. Kulturutskottet är inte heller berett att föreslå en begränsning eller annan ändring av det uppdrag i fråga om den allmänna programverksamheten som SR har. Således måste bortfall för SR av medel som anvisas över statsbudgeten för SR:s utlandssändningar kompenseras genom att ytterligare TV-avgiftsmedel anvisas för att den allmänna programverksamheten inte skall drabbas av inkomstbortfallet. En höjning av TV-avgiften — utöver den som föreslås i budgetpropositionen (36 kr per år) — blir således aktuell. Utskottet vill emellertid framhålla att det av principiella skäl inger starka betänkligheter att med TV-avgifter bekosta SR-sändningar till utlandet. Detta gäller oavsett om sändningarna kan betraktas som varande av public service-karaktär eller inte.

Kulturutskottets slutsats blir att riksdagen inte bör ta något initiativ till överväganden om finansieringen av SR:s radioprogramverksamhet för utlandet som innefattar möjligheten att finansieringen helt eller delvis skulle kunna ske med TV-avgiftsmedel.

Med det ställningstagande beträffande eventuell användning av TV-avgiften för SR:s utlandssändningar som utskottet intagit i det föregående finns det inte skäl att ta upp till övervägande frågan om en ändring av fördelningsnyckeln.

Stockholm den 23 mars 1993

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Charlotte Branting (fp), Hugo Hegeland (m), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Stina Gustavsson (c), Anders Nilsson (s), Leo Persson (s), Rose-Marie Frebran (kds), Ingegerd Sahlström (s), Carl-Johan Wilson (fp), Björn Kaaling (s), Birgitta Wistrand (m), Monica Widnemark (s) och Simon Liliedahl (nyd).